

do riek. So stránky prevádzkovej získaly sa so sulfitovými liehmi veľmi dobré skúsenosti, hoci ide o výrobné odvetvie, ktoré u nás nemá ešte dostatočnú tradíciu. Je isté, že sa podarí túto výrobu ešte ďalej zracionalizovať, takže hospodársky úspech z nej plynúci sa ešte podstatne zvýši. Ústredné orgány našich, obzvlášť znárodnených celulózok venujú týmto možnostiam najväčšiu pozornosť. Výroba sulfitového liehu môže napomôcť aj zavedenie ďalších druhov priemyslov, u ktorých lieh je východiacou surovinou. Ich rozvinutie znemožňovala doterajšia vysoká cena liehu. Ani v tomto smere nemožno pokladať vývoj za skončený.

Náš primysel celulózy a papiera zaoberá sa, pravda, intenzívne i štúdiom ostatných tu naznačených možností a dúfame, že postupným zdoľaním problémov sulfitových výluhov dôjdeme k uspokojivému riešeniu, a to tak z hľadiska hospodárneho využitia dreva, ako aj z hľadiska potrebnej asanácie našich riek.

Pre výskum a riešenie problémov, týkajúcich sa odpadových lúhov, obzvlášť sulfitových, javí sa mnoho úkolov, hlavne pre nás chemikov, ktoré sa môžu zdoľať len usilovnou a cieľavedomou vedeckou a výskumnou prácou, podporou výskumu z verejných prostriedkov a dotáciami závodov, ktoré sú na veci v prvom rade zainteresované. Výchova dorastu, najmä vysokoškolského, so zamierením na papier a celulózu, je hlavnou požiadavkou, aby pri dokonalom vybavení výskumných inštitúcií bola otázka kvalitného personálneho obsadenia vyriešená tak, ako to účel a potreba nevyhnutne vyžaduje.

REFERÁTY O KNIHÁCH

Ing. Dr. Václav Kubelka: *Koželužské analyzy a zkoušení usní*. 1946. Čs. společnost koželužských chemiků, Brno. Str. 730, cena Kčs 450.—.

Ing. Dr. Václav Kubelka: *Koželužství*. Díl II. *Vyčiňování kůže na useň*. 1947. Čs. společnost koželužských chemiků, Brno. Str. 328, cena Kčs 250.—.

Vyjdenním týchto kníh odborná chemická literatúra bola obohatená o dve vzácné diela, ktoré vyplnily veľkú medzeru v tomto odbore chemickej technológie. Diela dobre poslúžia poslucháčom odborných škôl a plne uspokoja aj nároky garbiarskych odborníkov praktikov.

Obidve knihy sa navzájom dobre dopĺňajú. *Koželužství* ob-

sahuje podrobné opisy všetkých spôsobov spracovania surových koží na hotové výrobky. Hoci dielo je určené v prvom rade pre poslucháčov odborných škôl, môže z neho čerpať veľa vedomostí aj praktik v každom odbore výroby a spracovania koží, takže kniha bude platnou príručkou pre teoretické aj praktické školenie garbiarskych chemikov a praktikov.

Kniha *Koželužské analyzy a zkoušení usní* obsahuje opisy všetkých pomocných látok používaných v garbiarstve. Je v nej uvedená podrobná metodika skúšania surovín, polotovarov, hotových výrobkov ako aj všetkých pomocných látok, používaných v praktickom garbiarstve. Nezabudlo sa ani na návody pre prípravu potrebných činidiel a nechýbajú ani najnútnejšie teoretické vysvetlenia pre pochopenie odohrávajúcich sa chemických dejov.

Vydaním diela boli odstránené nejednotnosti v skúmaní a posudzovaní garbiarskych výrobkov a stalo sa ono cenou pomôckou aj pri posudzovaní garbiarskych potrieb.

Obe dva sväzky sú písané ľahko prístupným a jasným slohom. Uvádzané predpisy nie sú obyčajnými receptami a nútia čitateľa-odborníka k samostatnému mysleniu a uvažovaniu.

Pre prehĺbenie štúdia a rýchlu orientáciu v garbiarskom písomníctve sú veľmi cenné literárne pramene, uvádzané na konci každej kapitoly.

Diela sú po každej stránke dokonalé a boli zaslúžene odmenené štátnou cenou za vedu pre rok 1947. *D. Prístavka.*

N. A. Toropov, V. F. Žuravlev: *Fizičeskaja i kolloidnaja chimija silikatov*. Str. 187. Moskva 1941. Cena broš, Kčs 88.40.—. Kniha vyšla v redakcii dopisujúceho člena Akadémie náuk SSSR, prof. D. S. Beljankina.

Moderný silikátový priemysel, pre ktorý má poznanie štruktúry a vlastností jednotlivých surovín a z nich vyrobených produktov prvoradá význam, používa vo vzrastajúcej miere mnohé metódy exaktného výskumu. V pracovniach technologov i v podnikových laboratóriách preto isto privítajú snahu menovaných autorov podať v zhustenej forme najpodstatnejšie základy priemyselných aplikácií fyzikálneho a fyzikálne chemického výskumu kryštalickej, sklovitej, tekutej i koloídnej fázy najdôležitejších kremičitanov.

V prvej časti svojej knihy podávajú autori úvod do kryštalografie silikátov, s ktorou úzko súvisí ich mikroskopický a röntgenologický rozbor. Podrobne sa zaoberajú aj fyzikálnymi vlastnosťami roztopených kremičitanov a významom rovnovážnych diagramov. Stručnú zmienku o termochémii kremičitanov vystrieda potom prehľadné pojednanie o špeciálnych silikátoch a technických silikátových systémoch (sklo, kaolín, cementy, vysokopecné strusky, šamot a pod.), ktoré tvorí vlastné jadro knihy.

V druhej časti svojho spisu poukazujú autori na význam kolidov v chémii kremičitanov a podávajú prehľad ich najdôležitejších vlastností. Záverečná časť diela je venovaná najmä koloídne chemickým dejom v keramike a pri tuhnutí cementov. Text príručky vhodne dopĺňa množstvo názorných diagramov a tabuliek. Škoda, že k dielu nie je pripojený zoznam použitej literatúry.

Kniha, ktorej prednosťou je najmä prehľadnosť a metodické spracovanie látky, je veľmi vhodnou prípravou pre štúdium podrobnejších vedeckých pojednaní. M. Zikmund.

W. D. Treadwell: *Tabellen und Vorschriften zur Quantitativen Analyse*. II. vyd. 1947. Str. 284, F. Deuticke, Wien. Cena viaz. Kčs 300.—

Autorovým cieľom pri spisovaní tohoto diela bolo stručnou a výstižnou formou podať prehľad pracovných metód i jednotlivých stanovení predovšetkým pri rozbere gravimetrickom, pri elektroanalýze a pri rozbere plynov. Hlavný dôraz kladie pritom na prehľadné usporiadanie podávanej látky, ktoré analytikovi, oboznámenému so základnými operáciami a s princípmi analytickej chémie, prácu v laboratóriu veľmi uľahčí a urýchli. Kniha nie je však iba repetitóriom a akýmsi výťahom zo známej a klasickej príručky analytickej chémie, ktorej je taktiež pôvodcom, ale prináša aj veľa nových metód, ktoré v jeho predtým citovanej knihe neboly.

Po úvodnej časti, kde autor naznačuje myšlienkové rozdelenie tohoto svojho diela, nasleduje osobitná kapitola, ktorú venoval základným operáciám pri chemickom rozbere. V systematickej časti podáva prehľad gravimetrického rozboru kationov a opisuje ich vylučovanie z roztoku vo forme organických komplexných solí. Veľmi obsírne sa zaoberá delením jednotlivých kationov, ktoré roztriedil do štyroch skupín podľa používaných skupinových srážadiel. Značná časť spisu je tiež venovaná elektroanalytickému vylučovaniu kationov, ako aj rozboru sliatín tzv. drahých kovov (Ag, Au, Pt). Na pojednanie o gravimetrickom stanovení kationov naväzuje prehľadný opis stanovenia najčastejšie sa vyskytujúceho anionov a najmä ich vzájomného delenia, pričom sa osobitný zreteľ kladie na oddeľovanie anionov destilačnými metódami. Stručný náčrt elementárnej analýzy vystrieda potom záverečná kapitola, zaoberajúca sa analýzou plynov.

Text knihy je výstižne doplnený mnohými názornými obrázkami a tabuľkami a prehľadom základného písomníctva. Niet preto pochyb, že dielo úspešne splní úkol, ktorý mu autor, profesor analytickej chémie na vysokej škole technickej v Zürichu, v úvodnej časti vytýčil. M. Zikmund,